

บทที่ 4

ผลการวิจัย

จากการนำกระบวนการนิเทศภายในโดยคณะกรรมการมีส่วนร่วมไปใช้ในกลุ่มโรงเรียนพินาย สำนักงานการประถมศึกษาอำเภอปรางค์กู่ จังหวัดศรีสะเกษ ผู้วิจัยได้วิเคราะห์ข้อมูลและนำเสนอผลข้อมูล ตามขั้นตอนของการดำเนินงาน ดังต่อไปนี้

1. การให้ความรู้เกี่ยวกับการนิเทศภายใน
2. การตั้งคณะกรรมการนิเทศภายในโรงเรียน
3. การศึกษาสภาพปัจจุบันปัญหาและความต้องการ
4. การวางแผนการนิเทศภายในโรงเรียน
5. การสร้างสื่อและเครื่องมือ
6. การปฏิบัติการนิเทศ
7. การประเมินผลและการรายงานผล

ดังรายละเอียดต่อไปนี้

1. การให้ความรู้เกี่ยวกับการนิเทศภายใน

ผู้วิจัยได้ทำโครงการอบรมเชิงปฏิบัติการกระบวนการนิเทศภายในโดยคณะกรรมการมีส่วนร่วม กลุ่มโรงเรียนพินาย โดยได้ดำเนินการอบรมให้ผู้บริหารโรงเรียนและคณะครูจำนวน 77 คน ซึ่งไม่เคยศึกษาหรืออบรมเกี่ยวกับการนิเทศภายในโรงเรียนเลย จำนวนถึง 34 คน ให้มีความรู้ในเรื่องแนวคิดทฤษฎี ความรู้พื้นฐานเกี่ยวกับการนิเทศ และการปฏิบัติการนิเทศตามกระบวนการ

นิเทศภายในโดยคณะครูมีส่วนร่วม ในวันที่ 18 พฤษภาคม 2538 วิทยากรในการอบรมประกอบ ด้วย นายทองสุข รวยสูงเนิน หัวหน้าหน่วยงานนิเทศจังหวัดศรีสะเกษ และนายประโยชน์ เจริญยุทธ ผู้ดำเนินการวิจัย พร้อมมอบคู่มือดำเนินการ กระบวนการนิเทศภายในโดยคณะครู มีส่วนร่วมให้กับผู้อบรมทุกคน คนละ 1 เล่ม ซึ่งมีตารางการอบรมดังนี้

เวลา 09.00 – 12.00 น. แนวคิด ทฤษฎี ความรู้พื้นฐานเกี่ยวกับการนิเทศ

เวลา 13.00 – 14.00 น. กระบวนการนิเทศภายในโดยคณะครูมีส่วนร่วม

เวลา 14.00 – 16.00 น. แบ่งกลุ่มปฏิบัติการดำเนินการตามกระบวนการนิเทศ

เวลา 16.00 – 16.30 น. อภิปรายซักถาม

2. การแต่งตั้งคณะกรรมการนิเทศภายในโรงเรียน

ผู้บริหารโรงเรียนในกลุ่มโรงเรียนพิมายทั้ง 8 โรงเรียน ดำเนินการประชุมครูเพื่อ พิจารณาแต่งตั้งคณะกรรมการนิเทศภายใน โดยเปิดโอกาสให้ครูทุกคนในโรงเรียนได้เสนอ ความคิด สรรหาคณะกรรมการนิเทศที่คณะครูเห็นว่าเหมาะสมที่สุด ซึ่งผู้วิจัยได้เข้าร่วมประชุม ด้วยทุกโรงเรียน และได้ชี้แจงแนวทางการดำเนินการตามกระบวนการนิเทศภายในโดยคณะครูมี ส่วนร่วม ให้คณะกรรมการผู้รับผิดชอบการนิเทศเข้าใจมากยิ่งขึ้น ซึ่งกำหนดการประชุมทุกโรงเรียน ดังนี้

วันที่ 22 พฤษภาคม 2538

ภาคเช้า โรงเรียนบ้านพิมาย และโรงเรียนบ้านสนาย

ภาคบ่าย โรงเรียนบ้านขามหมอง และโรงเรียนบ้านโนนดั่ง

วันที่ 23 พฤษภาคม 2538

ภาคเช้า โรงเรียนบ้านไฮ และโรงเรียนบ้านโป่ง

ภาคบ่าย โรงเรียนบ้านเหล็ก และโรงเรียนบ้านโพธิ์สามัคคี

ผลการประชุมเพื่อแต่งตั้งคณะกรรมการนิเทศภายในโรงเรียน โดยมีผู้บริหารโรงเรียนเป็นประธานการประชุม ได้เปิดโอกาสให้คณะครูทุกคนได้แสดงความคิดเห็นอย่างกว้างขวาง และเสนอบุคคลที่เหมาะสมในแต่ละโรงเรียน ประมาณ 3-5 คน จากเหตุผลประกอบการพิจารณาแต่งตั้งคณะกรรมการนิเทศภายในโรงเรียน สรุปโดยรวมนดังนี้

1. เป็นผู้ที่มีความรู้ ความสามารถซึ่งคณะครูยอมรับ
2. เป็นข้าราชการครูดีเด่น มีผลการปฏิบัติงานเป็นแบบอย่างแก่คณะครูได้
3. เป็นผู้ที่มีมนุษยสัมพันธ์ดีกับเพื่อนครู
4. เป็นผู้ที่มีอาวุโส คณะครูให้ความเคารพนับถือ

จากนั้นผู้บริหารโรงเรียนออกคำสั่งแต่งตั้งและมอบหมายให้คณะกรรมการนิเทศดำเนินการตามขั้นตอนกระบวนการนิเทศต่อไป

3. การศึกษาสภาพปัจจุบันปัญหาและความต้องการ

คณะกรรมการนิเทศภายในโรงเรียน ได้ดำเนินการศึกษาสภาพปัจจุบัน ปัญหาและความต้องการของโรงเรียน โดยศึกษาและวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบบันทึกและแบบสอบถาม ดังนี้

- 3.1 แบบสำรวจข้อมูลสารสนเทศที่จำเป็นในการดำเนินการนิเทศภายใน
- 3.2 แบบบันทึกวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อศึกษาสภาพปัจจุบันปัญหา
- 3.3 แบบสอบถามความต้องการของครู
- 3.4 แบบบันทึกการประชุมระดมความคิดของคณะครู

จากการติดตามผลการดำเนินการนิเทศภายในโดยคณะครูมีส่วนร่วมครั้งที่ 1 เมื่อวันที่ 12-13 มิถุนายน 2538 จากการตรวจเอกสารและจากการประชุมคณะครูในทุกโรงเรียน สรุปจากการจัดลำดับความสำคัญของปัญหา และความต้องการของโรงเรียนในกลุ่มโรงเรียนพินายจำนวน 8 โรงเรียน คือ มีปัญหาจัดการเรียนการสอนในกลุ่มทักษะภาษาไทย เรื่อง การอ่านและการเขียน ปัญหาการเรียนการสอนในกลุ่มทักษะคณิตศาสตร์ เรื่องการแก้โจทย์ปัญหา และมีปัญหาครูไม่ผลิตสื่อ และไม่ใช้สื่อประกอบการสอน โดยแยกเป็นโรงเรียน ดังนี้

โรงเรียนบ้านพินาย ลำดับความสำคัญของปัญหาและความต้องการ คือ

- (1) ผลสัมฤทธิ์วิชาคณิตศาสตร์ ระดับประถมศึกษาปีที่ 4-5 ต่ำ
- (2) การผลิตและการใช้สื่อการสอนของครู มีน้อย
- (3) นักเรียนขาดแคลนเครื่องเขียน แบบเรียน

โรงเรียนบ้านสนาย ลำดับความสำคัญของปัญหาและความต้องการ คือ พัฒนางานวิชาการ ให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงขึ้น

โรงเรียนบ้านโนนดั่ง ลำดับความสำคัญของปัญหาและความต้องการ คือ ผลสัมฤทธิ์วิชา คณิตศาสตร์ และวิชาภาษาไทยต่ำ

โรงเรียนบ้านขามร้อง ลำดับความสำคัญของปัญหาและความต้องการ คือ

- (1) นักเรียนอ่านหนังสือไม่ได้
- (2) นักเรียนเขียนหนังสือไม่ถูกต้อง
- (3) นักเรียนทำคณิตศาสตร์แก้โจทย์ปัญหาไม่ได้

โรงเรียนบ้านโป่ง ลำดับความสำคัญของปัญหาและความต้องการ คือ

- (1) ผลสัมฤทธิ์วิชาภาษาไทย ต่ำ
- (2) ผลสัมฤทธิ์วิชาคณิตศาสตร์ต่ำ
- (3) ผลสัมฤทธิ์กลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต ต่ำ

โรงเรียนบ้านไฮ ลำดับความสำคัญของปัญหาและความต้องการ คือ ต้องการปรับปรุง ผลสัมฤทธิ์กลุ่มทักษะภาษาไทยให้สูงขึ้น

โรงเรียนบ้านโพธิ์สามัคคี ลำดับความสำคัญของปัญหาและความต้องการ คือ

- (1) นักเรียนอ่านหนังสือยังไม่คล่อง
- (2) ครูไม่ผลิตสื่อและไม่ใช้สื่อประกอบการสอน
- (3) ต้องการปรับปรุงบรรยากาศในห้องเรียน

โรงเรียนบ้านเหล็ก ลำดับความสำคัญของปัญหา และความต้องการ คือ

- (1) ปัญหานักเรียนอ่านหนังสือไม่คล่อง
- (2) นักเรียนเขียนหนังสือไม่สวยและทำงานไม่เป็นระเบียบ
- (3) นักเรียนเขียนหนังสือไม่ถูก
- (4) นักเรียนอ่านจับใจความไม่ได้
- (5) นักเรียนเขียนบรรยายภาพไม่ได้

4. การวางแผนการนิเทศภายในโรงเรียน

ผู้บริหารโรงเรียนและคณะกรรมการนิเทศ ได้ดำเนินการจัดประชุมคณะครู เพื่อระดมความคิด หาทางเลือกเพื่อแก้ปัญหาตามลำดับความสำคัญของปัญหา และความต้องการของคณะครู เพื่อกำหนดเป็นกิจกรรมการนิเทศภายในของแต่ละโรงเรียน ซึ่งได้กำหนดกิจกรรมการนิเทศภายในแตกต่างกันไปตามสภาพของปัญหาและความต้องการ สรุปกิจกรรมการนิเทศภายในของโรงเรียนในกลุ่มพิมายที่นำไปใช้ตามลำดับดังนี้

1) การเยี่ยมนิเทศชั้นเรียน	นำไปใช้	ทุกโรงเรียน
2) การประชุมปฏิบัติการ	นำไปใช้	5 โรงเรียน
3) การประชุมทางวิชาการ	นำไปใช้	4 โรงเรียน
4) การสนทนาทางวิชาการ	นำไปใช้	3 โรงเรียน
5) การระดมความคิด	นำไปใช้	2 โรงเรียน
6) การประชุมก่อนเปิดภาคเรียน	นำไปใช้	1 โรงเรียน

5. การสร้างสื่อและเครื่องมือ

ผู้บริหารร่วมกับคณะกรรมการนิเทศภายในโรงเรียนและคณะครูประชุมระดมความคิดสร้างเครื่องมือในการนิเทศภายในตามกิจกรรมการนิเทศที่ได้วางแผนไว้ โดยให้สอดคล้องกับการแก้

ปัญหาการจัดการเรียนการสอน ตามสภาพปัจจุบัน ปัญหาและความต้องการที่ได้จัดลำดับความสำคัญไว้ดังนี้

1) การเยี่ยมนิเทศชั้นเรียน ได้มีการจัดทำแบบประเมินชั้นเรียนเป็นชุดตามความเหมาะสมของแต่ละโรงเรียน ซึ่งมีเครื่องมือในการเยี่ยมนิเทศชั้นเรียนที่โรงเรียนในกลุ่มนิยามนำไปใช้ สรุปได้ดังนี้

ก. การจัดสภาพแวดล้อมและบรรยากาศในชั้นเรียน	นำไปใช้	6	โรงเรียน
ข. การจัดความพร้อมของนักเรียน	นำไปใช้	2	โรงเรียน
ค. การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนในชั้นเรียน	นำไปใช้	7	โรงเรียน
ง. พฤติกรรมการสอนของครู	นำไปใช้	4	โรงเรียน
จ. การปฏิบัติวิธีการในชั้นเรียนของครู	นำไปใช้	6	โรงเรียน
ฉ. การปฏิบัติงานโครงการทางวิชาการ	นำไปใช้	1	โรงเรียน
ช. การปฏิบัติงานโครงการสนับสนุนงานวิชาการ	นำไปใช้	1	โรงเรียน

2) การประชุมปฏิบัติการ จากความร่วมมือของคณะครูในโรงเรียนได้ร่วมกันประชุมปฏิบัติการได้สรุป คือ จัดทำแผนการสอนซ่อมเสริมกลุ่มวิชาทักษะภาษาไทยและคณิตศาสตร์ โดยกำหนดเนื้อหา ตารางสอนซ่อมเสริม และมีปฏิทินการปฏิบัติการสอนซ่อมเสริมไว้ชัดเจนทุกระดับชั้น

3) การประชุมทางวิชาการ เครื่องมือคือวาระการประชุม และบันทึกการประชุม

4) การสนทนาทางวิชาการ เครื่องมือคือบันทึกสรุปผลการสนทนาทางวิชาการ

5) การระดมความคิด เครื่องมือบันทึกผลการระดมความคิดของคณะครู

6) การประชุมก่อนเปิดภาคเรียน เครื่องมือคือ วาระการประชุม และบันทึกการประชุม

6. การปฏิบัติการนิเทศ

ผู้บริหารโรงเรียนและคณะกรรมการนิเทศภายในโรงเรียนมอบหมาย และแบ่งหน้าที่รับผิดชอบในการปฏิบัติกิจกรรมการนิเทศภายใน ซึ่งสรุปการปฏิบัติแต่ละกิจกรรมได้ดังนี้

1) การเยี่ยมนิเทศชั้นเรียน การปฏิบัติการนิเทศโดยสรุป คือ จัดแบ่งผู้นิเทศออกเป็นสายตามระดับชั้น ซึ่งส่วนมากมีการแบ่งสายเป็น 4 ระดับ คือ อนุบาล 1-2, ประถมศึกษาปีที่ 1-2, ประถมศึกษาปีที่ 3-4 และประถมศึกษาปีที่ 5-6 ปฏิบัติกิจกรรมเยี่ยมนิเทศชั้นเรียนตามเครื่องมือแบบประเมินชั้นเรียนที่ได้รับมอบหมาย โดยกำหนดปฏิทินการเยี่ยมนิเทศชั้นเรียน เฉลี่ยเดือนละ 2 ครั้ง เป็นอย่างน้อย และผู้นิเทศภายใน จะนำผลการเยี่ยมนิเทศชั้นเรียน รายงานผลการปฏิบัติในที่ประชุมคณะครู ซึ่งมีการประชุมทางวิชาการโดยเฉลี่ยเดือนละ 1 ครั้ง ในแต่ละโรงเรียน โดยจากการรายงานผลจะสรุปจุดดีและจุดบกพร่อง ให้ผู้รับการนิเทศทราบและนำไปปรับปรุงแก้ไขต่อไป

2) การประชุมปฏิบัติการ โดยผู้บริหารโรงเรียนได้มอบหมายให้ดำเนินการสอนซ่อมเสริมตามแผนการสอน เนื้อหา ซึ่งมีปฏิทินการสอนไว้ โดยสรุป คือ กำหนดให้ปฏิบัติการสอนซ่อมเสริมหลังเลิกเรียนทุกวันวันละ 20 นาที บางโรงเรียนกำหนดเฉพาะวันจันทร์, พุธ, ศุกร์ ผู้บริหารโรงเรียนทำหน้าที่ติดตามควบคุมการปฏิบัติตามแผนการสอนซ่อมเสริม และการปฏิบัติตามปฏิทินการสอน

3) การประชุมทางวิชาการ การปฏิบัติกิจกรรมการนิเทศนี้ โดยสรุป คือ ผู้บริหารโรงเรียนกำหนดวันประชุมทางวิชาการเดือนละ 1 ครั้ง เพื่อให้ผู้ทำหน้าที่นิเทศเยี่ยมชั้นเรียนมา รายงานผลการนิเทศชั้นเรียน และที่ประชุมร่วมกับบริหารปัญหาและจุดบกพร่อง ตลอดจนหาแนวทางปรับปรุงแก้ไขให้ทั่วถึงกัน

4) การสนทนาทางวิชาการ ปฏิบัติกิจกรรมโดยผู้บริหารโรงเรียน กำหนดปฏิทินการสนทนาทางวิชาการ เดือนละ 1 ครั้ง หัวข้อการสนทนาเป็นปัญหาทางวิชาการที่คณะครูเสนอประเด็น เพื่อนำมาสนทนาเป็นคราว ๆ ไป พร้อมบันทึกข้อสรุปไว้เป็นหลักฐาน

5) การระดมความคิด ปฏิบัติกิจกรรมโดยนำปัญหาเพื่อให้คณะครู หาแนวทางแก้ปัญหาร่วมกัน โดยผู้บริหารโรงเรียนและคณะกรรมการนิเทศภายในเป็นผู้ดำเนินการตามความจำเป็นและความเหมาะสม

6) การประชุมก่อนเปิดเรียน ปฏิบัติกิจกรรมโดยผู้บริหารโรงเรียน และคณะกรรมการนิเทศภายใน โดยเชิญคณะกรรมการรับฟังคำชี้แจงนโยบาย แนวทางการปฏิบัติงานตลอดทั้งกำหนดข้อตกลงเป็นแนวปฏิบัติร่วมกัน ก่อนเปิดภาคเรียน

ในการดำเนินการตามกระบวนการนิเทศภายในโดยคณะครูมีส่วนร่วมในขั้นตอนที่ 4-6 คือ การวางแผนการนิเทศภายในโรงเรียน การสร้างสื่อเครื่องมือ การปฏิบัติการนิเทศ โรงเรียนมีการดำเนินการแตกต่างกัน ผู้วิจัยจึงเสนอข้อมูลแยกเป็นรายโรงเรียนตามรายละเอียดดังนี้

โรงเรียนบ้านพินาย

จากลำดับความสำคัญของปัญหาและความต้องการของโรงเรียนบ้านพินาย มีปัญหาเกี่ยวกับผลสัมฤทธิ์วิชาคณิตศาสตร์ต่ำ และการผลิตและการใช้สื่อการสอนของครูมีน้อย คณะกรรมการนิเทศภายในได้ดำเนินการตามกระบวนการนิเทศภายในโดยคณะครูมีส่วนร่วมดังต่อไปนี้

4. การวางแผนนิเทศภายในโรงเรียน จากการระดมความคิดเพื่อหาแนวทางแก้ไขปัญหาของคณะครู โรงเรียนบ้านพินายได้จัดทำโครงการนิเทศภายใน โดยกำหนดกิจกรรมการนิเทศภายใน ดังนี้

- 4.1 การประชุมก่อนเปิดเรียน
- 4.2 การระดมความคิด
- 4.3 การสนทนาทางวิชาการ
- 4.4 การเยี่ยมนิเทศชั้นเรียน

5. การสร้างสื่อและเครื่องมือ จากการประชุมระดมความคิดของคณะครูในโรงเรียนได้ร่วมกับสร้างเครื่องมือในการนิเทศภายใน ดังนี้

- 5.1 การประชุมก่อนเปิดเรียนจัดทำตารางการประชุมและแบบสอบถาม
- 5.2 การเยี่ยมนิเทศชั้นเรียน ได้จัดทำแบบประเมินชั้นเรียน 6 ชุดคือ
 - ชุดที่ 1 การจัดสภาพแวดล้อมในห้องเรียน ป.1 - 6
 - ชุดที่ 2 การจัดสภาพแวดล้อมในห้องเรียน อนุบาล - ป.6

ชุดที่ 3 การจัดความพร้อมนักเรียน อนุบาล - ป.6

ชุดที่ 4 การจัดกิจกรรมการเรียนรู้การสอน (คณิตศาสตร์) ป.1 - 6

ชุดที่ 5 พฤติกรรมการสอนของครู อนุบาล - ป.6

ชุดที่ 6 การปฏิบัติงานธุรการในชั้นเรียนของครู อนุบาล - ป.6

6. การปฏิบัติการนิเทศ โรงเรียนบ้านพิมายได้ปฏิบัติการนิเทศตามปฏิทิน การนิเทศภายใน (ภาคเรียนที่ 1/2538) มีกิจกรรมการนิเทศ ดังนี้

6.1 การประชุมก่อนเปิดเรียน 1 ครั้ง

6.2 การประชุมระดมความคิด 1 ครั้ง

6.3 การสนทนาทางวิชาการเดือนละ 2 ครั้ง รวม 5 ครั้ง

6.4 การเยี่ยมนิเทศชั้นเรียน 84 ครั้ง (เดือนพฤษภาคม - กรกฎาคม 2538)

โดยคณะกรรมการนิเทศภายใน จำนวน 6 คน เป็นผู้เยี่ยมนิเทศชั้นเรียน โดยใช้แบบประเมินคนละ 1 ชุด เยี่ยมนิเทศทุกชั้นทุกห้องเรียน เฉลี่ยคนละ 14 ครั้ง และห้องเรียนแต่ละห้องจะได้รับ การนิเทศห้องละ 6 ครั้ง

โรงเรียนบ้านสนาย

จากลำดับความสำคัญของปัญหาและความต้องการของโรงเรียนบ้านสนายมีปัญหเกี่ยวกับ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำ ต้องการพัฒนาผลสัมฤทธิ์ให้สูงขึ้น คณะกรรมการนิเทศภายในได้ดำเนินการ ตามกระบวนการนิเทศภายใน ดังนี้

4. การวางแผนนิเทศภายในโรงเรียน จากการระดมความคิดของคณะครูโรงเรียน บ้านสนาย ได้จัดทำโครงการนิเทศภายใน โดยมีกิจกรรมการนิเทศคือ

4.1 การเยี่ยมนิเทศชั้นเรียน

4.2 การประชุมทางวิชาการ

5. การสร้างสื่อและเครื่องมือ คณะครูโรงเรียนบ้านสนายระดมความคิดจัดทำเครื่องมือ คือ

5.1 การเยี่ยมนิเทศชั้นเรียน ได้จัดทำแบบนิเทศชั้นเรียนมี 4 ชุด เพื่อนิเทศการจัดสภาพแวดล้อมของห้องเรียน การจัดกิจกรรมการเรียนการสอน การปฏิบัติงานโครงการทางวิชาการและงานธุรการของครูประจำชั้น

5.2 การประชุมทางวิชาการ ใช้แบบบันทึกการประชุม

6. การปฏิบัติการนิเทศ โรงเรียนบ้านสนายได้ปฏิบัติตามปฏิทินการนิเทศภายในภาคเรียนที่ 1/2538 ดังนี้

6.1 การเยี่ยมนิเทศชั้นเรียน ดำเนินการโดยจัดผู้นิเทศออกเป็น 3 สาย คือ ระดับอนุบาล-ชั้นประถมศึกษาปีที่ 2, ระดับประถมศึกษาปีที่ 3-4 และระดับประถมศึกษาปีที่ 5-6 มีผู้นิเทศสายละ 1 คน ทำการนิเทศชั้นเรียนตามเครื่องมือ 4 ชุด ระหว่างเดือนพฤษภาคม-กรกฎาคม 2538 ทำการนิเทศจำนวน 36 ครั้ง เฉลี่ยห้องเรียนละ 4 ครั้ง

6.2 การประชุมทางวิชาการ จัดประชุมเดือนละ 1 ครั้ง รวม 3 ครั้ง ซึ่งในการประชุมจะนำผลจากการเยี่ยมนิเทศชั้นเรียน มาสรุปผลในที่ประชุมและระดมความคิดเพื่อนำแนวความคิดไปปรับปรุงแก้ไขต่อไป

โรงเรียนบ้านโนนดั่ง

จากลำดับความสำคัญของปัญหาและความต้องการของโรงเรียนบ้านโนนดั่ง มีปัญหาเกี่ยวกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาคณิตศาสตร์และภาษาไทยต่ำ คณะกรรมการนิเทศภายในได้ดำเนินการตามกระบวนการนิเทศ ดังนี้

4. การวางแผนนิเทศภายในโรงเรียน จากการระดมความคิดของคณะครูในโรงเรียนบ้านโนนดั่ง ได้จัดทำโครงการนิเทศ ซึ่งมีกิจกรรมการนิเทศ ดังนี้

- 4.1 ประชุมปฏิบัติการ จัดทำแผนการสอนซ่อมเสริมกลุ่มทักษะภาษาไทยและคณิตศาสตร์
- 4.2 การเยี่ยมนิเทศชั้นเรียน
- 4.3 การประชุมทางวิชาการ

5. การสร้างสื่อและเครื่องมือ คณะครูโรงเรียนบ้านโนนดั่ง ระดมความคิดจัดทำเครื่องมือ คือ

5.1 ประชุมปฏิบัติการจัดทำแผนการสอนซ่อมเสริม โดยกำหนดเนื้อหา ตารางการสอนซ่อมเสริม ในกลุ่มวิชาคณิตศาสตร์ และภาษาไทยทุกชั้นเรียน

5.2 การเยี่ยมนิเทศชั้นเรียน จัดทำเครื่องมือนิเทศชั้นเรียน มี 5 ชุด ประกอบด้วย การนิเทศสภาพแวดล้อมของห้องเรียน การจัดกิจกรรมการเรียนการสอน พฤติกรรมการสอนของครู และการปฏิบัติงานธุรการในชั้น

5.3 การประชุมทางวิชาการ โดยใช้บันทึกการประชุม

6. การปฏิบัติการนิเทศ โรงเรียนบ้านโนนดั่ง ได้ปฏิบัติตามปฏิทินการนิเทศภาคเรียนที่ 1/2538 ดังนี้

6.1 คณะครู ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1-6 ทำแผนการสอนซ่อมเสริมจากการประชุมปฏิบัติการดำเนินการสอนซ่อมเสริมตามเนื้อหา และตารางการสอนซ่อมเสริม โดยใช้เวลาหลังเลิกเรียนวันละ 30 นาที จากวันที่ 1-30 กรกฎาคม 2538

6.2 การเยี่ยมนิเทศชั้นเรียน (เดือนมิถุนายน-กรกฎาคม 2538) โดยจัดแบ่งผู้นิเทศรับผิดชอบเครื่องมือนิเทศ คนละ 1 ชุด ทำการนิเทศทุกชั้นเรียน ชั้นเรียนละ 5 ครั้ง รวม 35 ครั้ง

6.3 การประชุมทางวิชาการ เดือนละ 1 ครั้ง รวม 3 ครั้ง โดยนำผลจากการนิเทศชั้นเรียน มาประชุมสรุปปัญหาและหาแนวทางแก้ไขร่วมกันในที่ประชุมคณะครูทุกคน

โรงเรียนบ้านขามม่วง

จากลำดับความสำคัญของปัญหาและความต้องการของโรงเรียนบ้านขามม่วง มีปัญหาเกี่ยวกับวิชาทักษะภาษาไทยคือนักเรียนอ่านหนังสือไม่ได้ และเขียนไม่ถูก คณะกรรมการนิเทศภายในได้ดำเนินการตามกระบวนการนิเทศ ดังนี้

4. การวางแผนการนิเทศภายในโรงเรียน จากการระดมความคิดของคณะครูโรงเรียนบ้านขามม่วง ได้จัดทำโครงการนิเทศภายใน โดยมีกิจกรรมการนิเทศ ดังนี้

4.1 ประชุมปฏิบัติการ จัดทำแผนการสอนซ่อมเสริมนักเรียนในกลุ่มทักษะภาษาไทย

4.2 การเยี่ยมนิเทศชั้นเรียน

5. การสร้างสื่อและเครื่องมือ คณะครูโรงเรียนบ้านขามม่วง ระดมความคิดจัดทำเครื่องมือ ดังนี้

5.1 จัดประชุมปฏิบัติการ เพื่อจัดทำแผนการสอนซ่อมเสริมกลุ่มวิชาทักษะภาษาไทย เรื่อง การอ่านและการเขียน โดยกำหนดเนื้อหาตารางการสอน และมีปฏิทินการสอนซ่อมเสริมไว้ชัดเจน

5.2 การเยี่ยมนิเทศชั้นเรียน คณะครูร่วมกันจัดทำเครื่องมือนิเทศชั้นเรียน 1 ชุด เกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนในชั้นเรียน

6. การปฏิบัติการนิเทศ โรงเรียนบ้านขามม่วง ได้ดำเนินการปฏิบัติตามปฏิทินการนิเทศ ภาคเรียนที่ 1/2538 ดังนี้

6.1 การจัดการสอนซ่อมเสริมตามตารางการสอนซ่อม ในชั้น ป.1 – ป.6 หลังเลิกเรียน 20 นาที สัปดาห์ละ 3 วัน (จันทร์, พุธ, พฤหัสบดี)

6.2 การเยี่ยมนิเทศชั้นเรียน คณะกรรมการนิเทศได้จัดแบ่งผู้รับผิดชอบนิเทศแยกเป็นรายชั้นเรียน ทำการนิเทศระหว่างเดือนพฤษภาคม – กรกฎาคม 2538 ดำเนินนิเทศชั้นเรียนละ 4 ครั้ง รวม 28 ครั้ง

โรงเรียนบ้านโป่ง

จากลำดับความสำคัญของปัญหาและความต้องการของโรงเรียนบ้านโป่ง มีปัญหาเกี่ยวกับผลสัมฤทธิ์วิชาภาษาไทย วิชาคณิตศาสตร์ และวิชาสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิตต่ำ คณะกรรมการนิเทศภายในได้ดำเนินการตามกระบวนการนิเทศ ดังนี้

4. การวางแผนนิเทศภายในโรงเรียน จากการระดมความคิดของคณะครูโรงเรียนบ้านโป่ง ได้จัดทำโครงการนิเทศภายใน โดยมีกิจกรรมการนิเทศดังนี้

- 4.1 ประชุมปฏิบัติการ จัดทำสื่อการสอนคณิตศาสตร์
- 4.2 ประชุมปฏิบัติการ จัดทำแผนการสอนซ่อมเสริมวิชาภาษาไทย
- 4.3 ประชุมวิชาการ
- 4.4 การเยี่ยมนิเทศชั้นเรียน

5. การสร้างสื่อและเครื่องมือ คณะครูโรงเรียนบ้านโป่ง ได้ร่วมกันจัดทำเครื่องมือการนิเทศ ดังนี้

- 5.1 ประชุมปฏิบัติการจัดทำสื่อการสอนวิชาคณิตศาสตร์
- 5.2 ประชุมปฏิบัติการจัดทำแผนการสอนซ่อมเสริมวิชาภาษาไทย เรื่องการอ่านและการเขียน
- 5.3 ประชุมวิชาการ โดยใช้นวัตกรรมประชุม
- 5.4 การเยี่ยมนิเทศชั้นเรียน คณะครูได้จัดทำเครื่องมือการนิเทศชั้นเรียน 2 ชุด

เกี่ยวกับการปฏิบัติงานธุรการในชั้น และพฤติกรรมของครูในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนในชั้นเรียน

6. การปฏิบัติการนิเทศ โรงเรียนบ้านโป่ง ได้ดำเนินการตามปฏิทินการนิเทศภาคเรียนที่ 1/2538 ดังนี้

6.1 คณะกรรมการนิเทศ จัดให้คณะครูนำสื่อการสอนคณิตศาสตร์ ซึ่งผลิตได้จากการประชุมปฏิบัติการไปใช้สอนในชั้นเรียน

6.2 คณะกรรมการนิเทศกำหนดให้คณะครูสอนซ่อมเสริมวิชาภาษาไทยหลัง เลิกเรียนตามแผนการสอนซึ่งที่ประชุมปฏิบัติการจัดทำไว้

6.3 ประชุมวิชาการ เดือนละ 1 ครั้ง รวม 3 ครั้ง

6.4 การเยี่ยมนิเทศชั้นเรียน โดยคณะกรรมการนิเทศมอบหมายให้ครูผู้รับผิดชอบ จัดแบ่งเป็นระดับชั้นเรียน คือ ระดับอนุบาล-ประถมศึกษาปีที่ 3 และระดับประถมศึกษาปีที่ 4-6 ดำเนินการนิเทศระหว่างเดือนพฤษภาคม-กรกฎาคม 2538 ห้องเรียนละ 4 ครั้ง รวม 28 ครั้ง

โรงเรียนบ้านไช

จากลำดับความสำคัญของปัญหาและความต้องการของโรงเรียนบ้านไช มีปัญหาเกี่ยวกับ ผลสัมฤทธิ์วิชาภาษาไทยต่ำ ต้องการพัฒนาผลสัมฤทธิ์กลุ่มทักษะภาษาไทยให้สูงขึ้น คณะกรรมการ นิเทศได้ดำเนินการตามกระบวนการนิเทศ ดังนี้

4. การวางแผนนิเทศภายในโรงเรียน จากการระดมความคิดของคณะครูโรงเรียน บ้านไช ได้จัดทำโครงการนิเทศภายใน โดยมีกิจกรรมการนิเทศภายใน ดังนี้

- 4.1 การเยี่ยมนิเทศชั้นเรียน
- 4.2 การสนทนาทางวิชาการ
- 4.3 ประชุมปฏิบัติการจัดทำแผนการสอนซ่อมเสริมวิชาภาษาไทย

5. การสร้างสื่อและเครื่องมือ คณะกรรมการนิเทศได้ประชุมระดมความคิดจากคณะครู และดำเนินการสร้างเครื่องมือ ดังนี้

5.1 การเยี่ยมนิเทศชั้นเรียน จัดทำเครื่องมือนิเทศชั้นเรียน 4 ชุด ประกอบด้วย การนิเทศงานธุรการในชั้นเรียน การนิเทศพฤติกรรมการสอนของครู การนิเทศพฤติกรรมการ เรียนของนักเรียน และการนิเทศบรรยากาศในชั้นเรียน

5.2 การสนทนาทางวิชาการ โดยใช้บันทึกการประชุม

5.3 การประชุมปฏิบัติการ โดยการจัดประชุมเพื่อจัดทำแผนการสอนซ่อมเสริมวิชา ภาษาไทย โดยกำหนดเนื้อหาการสอนซ่อมเสริมไว้ชัดเจน

6. การปฏิบัติการนิเทศ โรงเรียนบ้านไช ได้ดำเนินการนิเทศภายในตามปฏิทินการนิเทศ ภาคเรียนที่ 1/2538 ดังนี้

6.1 การเยี่ยมชั้นเรียน โดยจัดแบ่งคณะกรรมการรับผิดชอบเป็นสายระดับชั้น คือ อนุบาล 1-2, ระดับประถมศึกษาปีที่ 1-4, ระดับประถมศึกษาปีที่ 5-6 ใช้เครื่องมือทั้ง 4 ชุด ทำการนิเทศระหว่างเดือนมิถุนายน-กรกฎาคม 2538 ห้องเรียนละ 4 ครั้ง รวม 36 ครั้ง

6.2 การสนทนาทางวิชาการ โดยจะนำผลการนิเทศชั้นเรียนมาสนทนาเดือนละ 1 ครั้ง เพื่อปรับปรุงแก้ไขต่อไป รวม 3 ครั้ง

6.3 การประชุมปฏิบัติการ ดำเนินการประชุมเพื่อจัดทำแผนการสอนซ่อมเสริมวิชาภาษาไทย 4 ครั้ง

โรงเรียนบ้านโพธิ์สามัคคี

จากลำดับความสำคัญของปัญหาและความต้องการของโรงเรียนบ้านโพธิ์สามัคคี มีปัญหาเกี่ยวกับนักเรียนยังอ่านหนังสือไม่คล่อง ครูไม่ผลิตสื่อและไม่ใช้สื่อประกอบการสอน และต้องการปรับปรุงบรรยากาศในชั้นเรียน คณะกรรมการการนิเทศได้ดำเนินการ ดังนี้

4. การวางแผนนิเทศภายในโรงเรียน จากการระดมความคิดของคณะครูโรงเรียนบ้านโพธิ์สามัคคี ได้จัดทำโครงการนิเทศภายใน โดยมีกิจกรรมการนิเทศ ดังนี้

- 4.1 การประชุมปฏิบัติการ จัดทำแผนการสอนซ่อมเสริมวิชาภาษาไทย
- 4.2 การเยี่ยมนิเทศชั้นเรียน
- 4.3 การสนทนาทางวิชาการ

5. การสร้างสื่อและเครื่องมือ คณะครูโรงเรียนบ้านโพธิ์สามัคคีได้ร่วมกันจัดทำเครื่องมือการนิเทศ ดังนี้

5.1 ประชุมปฏิบัติการจัดทำแผนการสอนซ่อมเสริมวิชาภาษาไทยเรื่องการอ่าน และการเขียน

5.2 การเยี่ยมนิเทศชั้นเรียน คณะครูร่วมกันจัดทำเครื่องมือนิเทศชั้นเรียน 2 ชุด ประกอบด้วยการจัดบรรยากาศในชั้นเรียนและการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน

6. การปฏิบัติการนิเทศ โรงเรียนบ้านโพธิ์สามัคคี ได้ดำเนินการนิเทศภายในตามปฏิทินการนิเทศภาคเรียนที่ 1/2538 ดังนี้

6.1 การประชุมปฏิบัติการจัดทำแผนการสอนซ่อมเสริม 3 ครั้ง โดยกำหนดเป็นปฏิทินการสอนซ่อมเสริมหลังเลิกเรียนทุกวัน วันละ 30 นาที

6.2 การเยี่ยมนิเทศชั้นเรียน โดยมอบหมายผู้ดำเนินการนิเทศ 1 คน ทำการนิเทศทุกชั้นเรียนระหว่างเดือนมิถุนายน - เดือนกรกฎาคม 2538 ชั้นเรียนละ 2 ครั้ง รวม 16 ครั้ง

6.3 การสนทนาทางวิชาการ โรงเรียนบ้านโพธิ์สามัคคี ได้ดำเนินการสนทนาทางวิชาการทุกวัน ในระหว่างรับประทานอาหารกลางวันร่วมกัน โดยนำเรื่องงานการจัดการเรียนการสอน ตลอดจนปัญหาในการปฏิบัติงาน มาปรึกษาหารือแลกเปลี่ยนความคิดเห็นซึ่งกันและกัน เป็นการสนทนาทางวิชาการ แบบไม่เป็นทางการ

โรงเรียนบ้านเหล็ก

จากลำดับความสำคัญของปัญหาและความต้องการโรงเรียนบ้านเหล็ก มีปัญหาเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนกลุ่มทักษะภาษาไทย คือนักเรียนอ่านหนังสือไม่คล่อง เขียนหนังสือไม่ถูกต้องและไม่เป็นระเบียบ คณะกรรมการนิเทศภายในโรงเรียน ได้ดำเนินการตามกระบวนการนิเทศภายใน ดังนี้

4. การวางแผนนิเทศภายในโรงเรียน จากการระดมความคิดของคณะครูในโรงเรียน ได้จัดทำโครงการนิเทศภายใน โดยมีกิจกรรมการนิเทศคือ

- 4.1 การประชุมระดมความคิด
- 4.2 การประชุมนักเรียนและผู้ปกครองนักเรียน
- 4.3 การประชุมทางวิชาการ
- 4.4 การเยี่ยมนิเทศชั้นเรียน

5. การสร้างสื่อและเครื่องมือ จากการร่วมมือของคณะครูในโรงเรียน ได้จัดทำเครื่องมือในการนิเทศภายใน ดังนี้

5.1 การประชุมระดมความคิด ใช้แบบบันทึกการประชุม

5.2 การประชุม นักเรียนและผู้ปกครองนักเรียน จัดทำตารางการประชุม

5.3 การประชุมทางวิชาการ ใช้บันทึกการประชุม

5.4 การเยี่ยมนิเทศชั้นเรียน คณะกรรมการนิเทศได้ร่วมกับคณะครูจัดทำเครื่องมือการเยี่ยมนิเทศชั้นเรียน 4 ชุด คือ การนิเทศการจัดบรรยากาศในชั้นเรียน นิเทศงานธุรการของครูประจำชั้น นิเทศการสอนของครูและนิเทศงานโครงการสนับสนุนงานวิชาการของโรงเรียน

6. การปฏิบัติการนิเทศ คณะกรรมการนิเทศได้ดำเนินการตามกิจกรรมการนิเทศในภาคเรียนที่ 1/2538 ดังนี้

6.1 การประชุมระดมความคิดของคณะครูในโรงเรียนเพื่อหาแนวทางแก้ไขปัญหการจัดการเรียนการสอนวิชาทักษะภาษาไทย เรื่อง การอ่าน การเขียน จำนวน 8 ครั้ง

6.2 การประชุม นักเรียนและผู้ปกครองนักเรียนเพื่อให้คณะครูชี้แจงและทำความเข้าใจกับนักเรียนและผู้ปกครองนักเรียนในการให้ความร่วมมือ ช่วยเหลือและแก้ไขปัญหาในการจัดการเรียนการสอนของนักเรียน จำนวน 1 ครั้ง

6.3 การเยี่ยมนิเทศชั้นเรียน คณะกรรมการนิเทศได้จัดแบ่งผู้นิเทศเป็น 4 ระดับ คือ ระดับอนุบาล, ระดับประถมศึกษาปีที่ 1-2, ระดับประถมศึกษาปีที่ 3-4 และระดับประถมศึกษาปีที่ 5-6 โดยใช้เครื่องมือการนิเทศชั้นเรียนทั้ง 4 ชุด ทำการนิเทศ เดือนละ 2 ครั้ง รวมห้องเรียนละ 8 ครั้ง รวมนิเทศทั้งสิ้น 56 ครั้ง

7. การประเมินผลและการรายงานผล

ผู้วิจัยได้นำเสนอข้อมูลการประเมินผลและการรายงานผลการใช้กระบวนการนิเทศภายใน โดยคณะครูมีส่วนร่วม ดังนี้

7.1 สถานภาพของคณะครูในกลุ่มโรงเรียนพินาย

7.2 ความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียนและคณะครู เปรียบเทียบผลก่อนและหลังการปฏิบัติการนิเทศภายในโดยคณะครูมีส่วนร่วม คือ

7.2.1 การปฏิบัติการนิเทศตามกระบวนการนิเทศภายในโรงเรียน

7.2.2 สภาพการปฏิบัติงานจริงตามกระบวนการนิเทศภายในโรงเรียน

7.2.3 กิจกรรมการนิเทศภายในโรงเรียน

7.3 ความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียนและคณะครูเกี่ยวกับผลการใช้กระบวนการนิเทศภายในโดยคณะครูมีส่วนร่วม

7.4 พฤติกรรมของคณะครูในการปฏิบัติตามกระบวนการนิเทศภายในโดยคณะครูมีส่วนร่วม

7.1 สถานภาพของคณะครูในกลุ่มโรงเรียนพินาย

7.1.1 กลุ่มโรงเรียนพินาย มีคณะครูทั้งหมด 77 คน

7.1.2 เพศชาย 34 คน หญิง 43 คน

7.1.3 อายุ เฉลี่ย 40 ปี

7.1.4 อายุราชการ เฉลี่ย 17 ปี

7.1.5 วุฒิต่างการศึกษา

ต่ำกว่า ป.กศ. 1 คน

ป.กศ. หรือเทียบเท่า 10 คน

ปริญญาตรี 65 คน

สูงกว่าปริญญาตรี 1 คน

7.1.6 การปฏิบัติหน้าที่

ผู้บริหารโรงเรียน 8 คน

ครูประจำชั้น 68 คน

ครูพิเศษ 1 คน

7.1.7 การปฏิบัติการสอนชั้น

อนุบาลหรือเด็กเล็ก	14 คน
ประถมศึกษาปีที่ 1	9 คน
ประถมศึกษาปีที่ 2	9 คน
ประถมศึกษาปีที่ 3	12 คน
ประถมศึกษาปีที่ 4	8 คน
ประถมศึกษาปีที่ 5	11 คน
ประถมศึกษาปีที่ 6	10 คน

จากข้อมูลสถานภาพของคณะครูกลุ่มนิยามพบว่า คณะครูเพศหญิงมากกว่าเพศชาย อายุเฉลี่ย 40 ปี อายุราชการเฉลี่ย 17 ปี วุฒิทางการศึกษาส่วนใหญ่ระดับปริญญาตรี

7.2 ความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียนและคณะครูในการเปรียบเทียบผลก่อนและหลังการปฏิบัติการนิเทศภายในโดยคณะครูมีส่วนร่วม

7.2.1 การปฏิบัติงานตามกระบวนการนิเทศภายในโรงเรียน

ตารางที่ 1 ความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียนและคณะครูในการเปรียบเทียบผลก่อนและหลังการปฏิบัติงานตามกระบวนการนิเทศภายใน

ข้อที่	การปฏิบัติงานตามกระบวนการนิเทศภายใน	ก่อน		หลัง	
		μ	σ	μ	σ
1.	โรงเรียนได้มีการจัดประชุมชี้แจงอบรมให้ความรู้เกี่ยวกับการนิเทศภายในโรงเรียนเพียงใด	2.94	0.79	3.86	0.62
2.	ได้มีการพิจารณาคัดเลือกบุคลากรเพื่อมอบหมายงานตรงกับความรู้ความสามารถเพียงใด	3.48	0.92	3.97	0.65
3.	มีการกำหนดบทบาทหน้าที่ความรับผิดชอบในการปฏิบัติงานแต่ละครั้งชัดเจนเพียงใด	3.73	0.80	3.92	0.69
4.	มีการเปิดโอกาสให้คณะครูในโรงเรียนได้แสดงความคิดเห็นในการกำหนดบุคลากรในการปฏิบัติงานให้เหมาะสมเพียงใด	3.61	0.84	3.96	0.80

ตารางที่ 1 (ต่อ)

ข้อที่	การปฏิบัติงานตามกระบวนการนิเทศภายใน	ก่อน		หลัง	
		μ	σ	μ	σ
5.	ได้มีการจัดทำข้อมูลสารสนเทศพื้นฐานของโรงเรียนอย่างเป็นระบบและเป็นปัจจุบันเพียงใด	3.47	0.79	3.79	0.67
6.	ได้มีการสำรวจความต้องการของครูในการนิเทศการศึกษาเพื่อนำไปวางแผนการปฏิบัติงานนิเทศเพียงใด	2.97	0.94	3.92	0.71
7.	ได้มีการนำข้อมูลสารสนเทศความต้องการของครูมาทำการวิเคราะห์สภาพปัจจุบันปัญหาและความต้องการเพียงใด	2.75	0.91	3.71	0.79
8.	มีการจัดลำดับความสำคัญของปัญหาและความต้องการตามความจำเป็นเร่งด่วนเพียงใด	3.39	0.77	3.82	0.67
9.	ได้ให้คณะครูมีส่วนร่วมในการศึกษาวิเคราะห์สภาพปัจจุบัน ปัญหาความต้องการเพียงใด	3.32	0.86	4.06	0.70
10.	โรงเรียนมีการกำหนดวัตถุประสงค์เป้าหมายในการวางแผนปฏิบัติการนิเทศไว้ชัดเจนเพียงใด	3.27	0.78	4.04	0.61

ตารางที่ 1 (ต่อ)

ข้อที่	การปฏิบัติงานตามกระบวนการนิเทศภายใน	ก่อน		หลัง	
		μ	σ	μ	σ
11.	การจัดทำแผนปฏิบัติการนิเทศภายในมีการให้ คณะครูได้ร่วมแสดงความคิดเห็นและปรับปรุง ให้สอดคล้องกับความต้องการของครูเพียงใด	3.21	0.79	4.06	0.68
12.	โรงเรียนได้มีโครงการปฏิบัติการนิเทศและ ได้ดำเนินการตามโครงการเพียงใด	3.10	0.76	3.90	0.57
13.	ก่อนปฏิบัติการนิเทศภายในได้มีการประชุม ชี้แจงทำความเข้าใจบทบาทหน้าที่ แนวทาง การดำเนินงานชัดเจนเพียงใด	3.16	0.78	4.04	0.65
14.	มีการกำหนดขั้นตอนหรือวิธีดำเนินการตาม โครงการนิเทศอย่างชัดเจนเพียงใด	3.05	0.76	3.96	0.60
15.	มีการจัดทำสื่อและ เครื่องมือในการปฏิบัติการ นิเทศมากนักน้อยเพียงใด	2.84	0.84	3.56	0.81
16.	ได้มีการพิจารณาความเหมาะสมของ โครงการนิเทศก่อนนำไปปฏิบัติเพียงใด	2.92	0.84	3.75	0.67
17.	ในการจัดทำสื่อและ เครื่องมือที่คณะครูได้มี ส่วนร่วมในการจัดทำเพียงใด	2.90	0.82	3.69	0.77

ตารางที่ 1 (ต่อ)

ข้อที่	การปฏิบัติงานตามกระบวนการนิเทศภายใน	ก่อน		หลัง	
		μ	σ	μ	σ
18.	โรงเรียนได้มีการนำสื่อและเครื่องมือที่เตรียมไว้มาปฏิบัติการณ์เทศมากน้อยเพียงใด	2.74	0.80	3.77	0.79
19.	เมื่อมีปัญหาในการปฏิบัติงาน ผู้บริหารโรงเรียนและคณะครูได้มีการช่วยเหลือแนะนำและสนับสนุนเพียงใด	3.32	0.85	3.95	0.61
20.	กิจกรรมการนิเทศภายในที่นำมาใช้ในการนิเทศเหมาะสมกับความต้องการของคณะครูเพียงใด	3.10	0.89	3.99	0.57
21.	มีการเปิดโอกาสให้คณะครูมีส่วนร่วมในการปฏิบัติกิจกรรมการนิเทศภายในเพียงใด	3.12	0.79	4.03	0.60
22.	ได้จัดให้มีการประชุมระดมความคิดคณะครูในการปฏิบัติงานตามโครงการนิเทศมากน้อยเพียงใด	3.09	0.78	4.04	0.69
23.	ได้มีการปฏิบัติตามโครงการนิเทศภายในอย่างต่อเนื่อง และสม่ำเสมอเพียงใด	2.87	0.81	3.62	0.66
24.	มีการประเมินผลโครงการนิเทศภายในตามระยะเวลาที่กำหนดไว้เพียงใด	2.87	0.81	3.69	0.64

ตารางที่ 1 (ต่อ)

ข้อที่	การปฏิบัติงานตามกระบวนการนิเทศภายใน	ก่อน		หลัง	
		μ	σ	μ	σ
25.	มีการนำเครื่องมือมาประเมินผลมาปฏิบัติมาก น้อยเพียงใด	2.65	0.68	3.61	0.73
26.	มีการเปิดโอกาสให้คณะครูมีส่วนร่วมในการ ประเมินผลการนิเทศเพียงใด	2.74	0.76	3.94	0.62
27.	ได้มีการนำผลจากประเมินผลการปฏิบัติตาม โครงการแจ้งให้คณะครูทราบมากน้อย เพียงใด	2.98	0.83	3.72	0.80
28.	ได้ให้คณะครูมีโอกาสร่วมแสดงความคิดเห็น ในการปรับปรุงการปฏิบัติการนิเทศและแก้ไข ปัญหาอุปสรรคมากน้อยเพียงใด	3.05	0.78	3.96	0.75
29.	ได้มีการสรุปผลการปฏิบัติงานตามโครงการ นิเทศเพียงใด	2.84	0.79	3.75	0.76
30.	ได้มีการนำสรุปและรายงานผลการนิเทศ ภายในมาวิเคราะห์เพื่อปรับปรุงการปฏิบัติ ได้ดีขึ้นในโอกาสต่อไปเพียงใด	2.90	0.80	3.71	0.82
รวม		3.08	0.81	3.86	0.96

จากตารางที่ 1 พบว่า ก่อนการปฏิบัติการนิเทศภายในโดยคณะกรรมการมีส่วนร่วม ผู้บริหารโรงเรียนและคณะกรรมการมีความคิดเห็นว่าการปฏิบัติโดยเฉลี่ยในระดับปานกลาง และเห็นว่าการปฏิบัติในระดับมาก คือ ข้อที่ 3, 4, 2 และ 5 ตามลำดับ นอกจากนี้ การปฏิบัติอยู่ในระดับปานกลาง และที่เห็นว่าการปฏิบัติน้อยกว่ารายการอื่น คือ การปฏิบัติข้อที่ 25, 26, 18 และ 7 ส่วนเมื่อหลังจากปฏิบัติตามกระบวนการนิเทศการภายในโดยคณะกรรมการมีส่วนร่วมแล้ว ผู้บริหารโรงเรียนและคณะกรรมการมีความคิดเห็นว่า ได้มีการปฏิบัติโดยเฉลี่ยในระดับมากทุกรายการ และที่เห็นว่าการปฏิบัติมากกว่ารายการอื่น คือ การปฏิบัติข้อที่ 9, 11, 10, 13, 22 และ 21 ตามลำดับ และที่เห็นว่าการปฏิบัติน้อยกว่ารายการอื่นคือการปฏิบัติข้อที่ 15, 25, 23, 24 และ 17 ตามลำดับ

7.2.2 สภาพการปฏิบัติจริงตามกระบวนการนิเทศภายในโรงเรียน

ตารางที่ 2 ความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียนและคณะกรรมการในการเปรียบเทียบก่อนและหลังเกี่ยวกับสภาพการปฏิบัติจริงตามกระบวนการนิเทศภายในโรงเรียน

ข้อที่	สภาพการปฏิบัติจริง	ก่อน	หลัง
		N = 77	
31.	ท่านเคยศึกษาหรืออบรมเกี่ยวกับการดำเนินการนิเทศภายในโรงเรียนหรือไม่		
	เคย	43	77
	ไม่เคย	34	0
32.	โรงเรียนแต่งตั้งคณะกรรมการนิเทศภายในโรงเรียนไว้ชัดเจนหรือไม่		
	แต่งตั้งไว้ชัดเจน	45	77
	ไม่มีการแต่งตั้ง	32	0
33.	ในการปฏิบัติการณ์ภายในโรงเรียนของท่าน มีแผนงานหรือโครงการไว้เป็นแนวปฏิบัติหรือไม่		
	มี	60	77
	ไม่มี	17	0
34.	โรงเรียนของท่านมีการชี้แจงให้ทราบถึงขั้นตอนและแนวปฏิบัติในการดำเนินการนิเทศภายในโรงเรียนไว้ชัดเจนหรือไม่		
	มี	59	77
	ไม่มี	18	0

ตารางที่ 2 (ต่อ)

ข้อที่	สภาพการปฏิบัติงานจริง	ก่อน	หลัง
		N = 77	
35.	โรงเรียนของท่านมีการนำข้อมูลสารสนเทศมาวิเคราะห์เพื่อปฏิบัติการวางแผนหรือโครงการนิเทศภายในหรือไม่		
	มี	54	75
	ไม่มี	23	2
36.	ในการวางแผนโครงการนิเทศภายใน ท่านได้มีส่วนร่วมในการวางแผนโครงการหรือไม่		
	มี	44	77
	ไม่มี	33	0
37.	โรงเรียนมีการจัดประชุมระดมความคิดจากคณะครูเพื่อวิเคราะห์สภาพปัจจุบันปัญหาและความต้องการในการจัดการเรียนการสอนหรือไม่		
	มีการจัดการประชุม	70	77
	ไม่เคยจัด	7	0
38.	โรงเรียนเปิดโอกาสให้คณะครูร่วมแสดงความคิดเห็นในการเลือกกิจกรรมการนิเทศตามความต้องการและเหมาะสมกับสภาพของโรงเรียนหรือไม่		
	เปิดโอกาส	63	76
	ไม่เปิดโอกาส	14	1

ตารางที่ 2 (ต่อ)

ข้อที่	สภาพการปฏิบัติงานจริง	ก่อน	หลัง
		N = 77	
39. โรงเรียนของท่านมีการให้คณะกรรมการมีส่วนร่วมในการคิด สร้างเครื่องมือและแบบประเมินผลการนิเทศภายใน หรือไม่	มี	45	73
	ไม่มี	32	4
40. โรงเรียนมีการปฏิบัติการนิเทศตามแผนหรือโครงการ นิเทศภายในหรือมีการปฏิบัติการนิเทศอย่างเป็นระบบ และสม่ำเสมอต่อเนื่องหรือไม่	มีการปฏิบัติ	58	74
	ไม่มีการปฏิบัติ	19	3
41. โรงเรียนของท่านมีปฏิทินปฏิบัติการนิเทศไว้อย่างชัดเจน หรือไม่	มี	53	77
	ไม่มี	24	0
42. โรงเรียนของท่านมีการกำหนดตัวบุคคลและมอบหมายให้ รับผิดชอบในการปฏิบัติงานตามโครงการนิเทศภายใน หรือไม่	มี	60	74
	ไม่มี	17	3

ตารางที่ 2 (ต่อ)

ข้อที่	สภาพการปฏิบัติจริง	ก่อน	หลัง
		N = 77	
43.	โรงเรียนของท่านมีการจัดประชุมเพื่อสรุปผลการปฏิบัติงานหรือติดตามผลการปฏิบัติงานในเทศภายในเป็นระยะ ๆ หรือไม่		
	มี	57	76
	ไม่มี	20	1
44.	โรงเรียนของท่านได้ให้คณะครูมีโอกาสได้ร่วมแสดงความคิดเห็นในการปรับปรุง แก้ไข ปัญหาอุปสรรคในการปฏิบัติงานการนิเทศหรือไม่		
	เปิดโอกาส	66	77
	ไม่เปิดโอกาส	10	0
45.	โรงเรียนมีการสรุปผลการปฏิบัติงานตามโครงการนิเทศ และมีการรายงานผลแจ้งให้คณะครูได้ทราบหรือไม่		
	มี	57	76
	ไม่มี	20	1
รวม		ปฏิบัติ	76
		(ร้อยละ 72)	(ร้อยละ 98)
		ไม่ปฏิบัติ	1
		(ร้อยละ 28)	(ร้อยละ 2)

จากตารางที่ 2 พบว่า สภาพการปฏิบัติจริงก่อนการดำเนินงานตามกระบวนการนิเทศภายใน โดยคณะผู้มีส่วนร่วมนั้น ผู้บริหารโรงเรียนและคณะครูมีความคิดเห็นว่า มีการปฏิบัติเพียงร้อยละ 72 จากมากไปหาน้อย คือ การปฏิบัติข้อที่ 37, 44, 38, 33 และ 42 ตามลำดับ และเห็นว่าการปฏิบัติน้อยกว่ารายการอื่น คือ การปฏิบัติข้อที่ 31, 36, 32 และ 39 ตามลำดับ ส่วนเมื่อหลังจากการปฏิบัติตามกระบวนการนิเทศภายในโดยคณะครูมีส่วนร่วมแล้ว เห็นว่า มีการปฏิบัติเพิ่มมากขึ้นทุกรายการเป็นร้อยละ 98 และเห็นว่าการปฏิบัติมากครบทุกคน คือ การปฏิบัติข้อที่ 31, 32, 33, 34, 36 37, 41, 44 ตามลำดับ

7.2.3 กิจกรรมการนิเทศภายในโรงเรียน

จากการสอบถามผู้บริหารโรงเรียนและคณะครูในกลุ่มโรงเรียนพินาย
8 โรงเรียน คณะครูรวม 77 คน เกี่ยวกับกิจกรรมการนิเทศภายใน ปรากฏผลดังนี้

(1) กิจกรรมการนิเทศภายในที่ปฏิบัติจริง

ตารางที่ 3 ความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียนและคณะครูเปรียบเทียบผลก่อนและหลัง
เกี่ยวกับกิจกรรมการนิเทศที่มีการปฏิบัติจริงตามลำดับความสำคัญ

ลำดับที่	ก่อนปฏิบัติ	ลำดับที่	หลังปฏิบัติ
1	การประชุมก่อนเปิดเรียน	1	การประชุมก่อนเปิดเรียน
2	การให้คำปรึกษาแนะนำ	2	การระดมความคิด
3	การปฐมนิเทศ	3	การเยี่ยมนิเทศชั้นเรียน
4	การสนทนาทางวิชาการ	4	การสนทนาทางวิชาการ
5	การเยี่ยมนิเทศชั้นเรียน	5	การปฐมนิเทศ

จากตารางที่ 3 ผู้บริหารโรงเรียนและคณะครูมีความคิดเห็นเกี่ยวกับกิจกรรมการนิเทศ
ที่ปฏิบัติจริงก่อนและหลังการปฏิบัติการนิเทศภายใน โดยคณะครูมีส่วนร่วมพบว่า กิจกรรมที่มีความ
คิดเห็นตรงกันคือ ลำดับที่ 1 การประชุมก่อนเปิดเรียน และลำดับที่ 4 การสนทนาทางวิชาการ
และกิจกรรมที่มีความคิดเห็นตรงกัน แต่ไม่อยู่ลำดับเดียวกันคือ การปฐมนิเทศและการเยี่ยมนิเทศ
ชั้นเรียน ในส่วนที่มีความคิดเห็นไม่ตรงกันคือ การให้คำปรึกษาแนะนำกับการระดมความคิด

(2) กิจกรรมการนิเทศภายในปฏิบัติแล้วเกิดประโยชน์ต่อการพัฒนาบุคคล
และต่อการพัฒนาการเรียนการสอน

ตารางที่ 4 ความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียนและคณะครูเปรียบเทียบผลก่อนและหลัง
เกี่ยวกับกิจกรรมการนิเทศที่ปฏิบัติแล้วเกิดประโยชน์ต่อการพัฒนาบุคลากรและ
ต่อการพัฒนาการเรียนการสอนตามลำดับความสำคัญ

ลำดับที่	ก่อนปฏิบัติ	ลำดับที่	หลังปฏิบัติ
1	การประชุมก่อนเปิดเรียน	1	การประชุมก่อนเปิดเรียน
2	การให้คำปรึกษาแนะนำ	2	การระดมความคิด
3	การปฐมนิเทศ	3	การสนทนาทางวิชาการ
4	การสนทนาทางวิชาการ	4	การเยี่ยมนิเทศชั้นเรียน
5	การเยี่ยมนิเทศชั้นเรียน	5	การประชุมเชิงปฏิบัติการ

จากตารางที่ 4 ผู้บริหารโรงเรียนและคณะครูมีความคิดเห็นเกี่ยวกับกิจกรรมการนิเทศภายในที่เกิดประโยชน์ต่อการพัฒนาบุคลากรและต่อการพัฒนาการเรียนการสอนเปรียบเทียบก่อนและหลังการปฏิบัติตามกระบวนการนิเทศภายใน โดยคณะครูมีส่วนร่วมพบว่า มีความคิดเห็นตรงกันคือลำดับที่ 1 การประชุมก่อนเปิดเรียน และกิจกรรมที่มีความคิดเห็นตรงกัน แต่ลำดับที่ไม่เหมือนกันคือ การสนทนาทางวิชาการและการเยี่ยมนิเทศชั้นเรียน

(3) กิจกรรมการนิเทศภายในที่ปฏิบัติแล้ว มีความเหมาะสมกับสภาพแวดล้อมของโรงเรียนและตรงตามความต้องการของครู

ตารางที่ 5 ความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียนและคณะครู เปรียบเทียบผลก่อนและหลังเกี่ยวกับกิจกรรมการนิเทศภายในที่ปฏิบัติแล้ว มีความเหมาะสมกับสภาพแวดล้อมของโรงเรียนและตรงตามความต้องการของคณะครู ตามลำดับความสำคัญ

ลำดับที่	ก่อนปฏิบัติ	ลำดับที่	หลังปฏิบัติ
1	การประชุมก่อนเปิดเรียน	1	การประชุมก่อนเปิดเรียน
2	การให้คำปรึกษาแนะนำ	2	การระดมความคิด
3	การสนทนาทางวิชาการ	3	การเยี่ยมนิเทศชั้นเรียน
4	การระดมความคิด	4	การประชุมเชิงปฏิบัติการ
5	การเยี่ยมนิเทศชั้นเรียน	5	การสนทนาทางวิชาการ

จากตารางที่ 5 ผู้บริหารโรงเรียนและคณะครูมีความคิดเห็นเกี่ยวกับกิจกรรมการนิเทศภายในที่ปฏิบัติแล้ว มีความเหมาะสมกับสภาพแวดล้อมของโรงเรียนและตรงตามความต้องการของครู พบว่า มีความคิดเห็นตรงกัน คือ ลำดับที่ 1 การประชุมก่อนเปิดเรียน และมีกิจกรรมที่มีความเห็นตรงกัน แต่ไม่อยู่ลำดับที่เดียวกันคือ การสนทนาทางวิชาการ การระดมความคิด และการเยี่ยมนิเทศชั้นเรียน ส่วนที่มีความไม่ตรงกันคือ การให้คำปรึกษาหารือ กับการประชุมเชิงปฏิบัติการ

7.3 ความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียนและคณะครูเกี่ยวกับผลการใช้กระบวนการนิเทศภายในโดยคณะครูมีส่วนร่วม

ตารางที่ 6 ความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียนและคณะครูเกี่ยวกับผลการใช้กระบวนการนิเทศภายในโดยคณะครูมีส่วนร่วม

ข้อที่	รายการ	ระดับความคิดเห็น	
		μ	σ
1.	การจัดให้ความรู้เกี่ยวกับการนิเทศภายในตามกระบวนการนิเทศรูปแบบนี้ช่วยให้การปฏิบัติการนิเทศภายในมีประสิทธิภาพมากขึ้นเพียงใด	4.17	0.58
2.	กระบวนการนิเทศนี้ มีการกำหนดบทบาทของผู้บริหาร คณะกรรมการนิเทศและครูผู้สอน มีความชัดเจนต่อการปฏิบัติเพียงใด	4.01	0.63
3.	การดำเนินงานตามกระบวนการนิเทศรูปแบบนี้ มีลักษณะเป็นประชาธิปไตยเพียงใด	4.13	0.65
4.	กระบวนการนิเทศแบบนี้ให้โอกาสท่านมีส่วนร่วมในการปฏิบัติการนิเทศภายในเพียงใด	4.14	0.62
5.	มีการวางแผนดำเนินงานต่าง ๆ เกี่ยวกับการนิเทศภายในระบบเพียงใด	3.90	0.55
6.	มีการกำหนดรูปแบบการประเมินผลการนิเทศภายในเป็นระบบเพียงใด	3.94	0.62

ตารางที่ 6 (ต่อ)

ข้อที่	รายการ	ระดับความคิดเห็น	
		μ	σ
7.	การกำหนดกิจกรรมการนิเทศสอดคล้องกับจุดมุ่งหมายในการนิเทศภายในเพียงใด	3.91	0.64
8.	กิจกรรมการนิเทศเหมาะสมต่อการนำไปปฏิบัติจริงเพียงใด	4.09	0.62
9.	กิจกรรมการนิเทศก่อให้เกิดการใช้ระบบกลุ่มเป็นเครื่องมือดำเนินการนิเทศให้มีประสิทธิภาพเพียงใด	3.88	0.69
10.	กิจกรรมการนิเทศบรรลุจุดมุ่งหมายตามความต้องการของคณะครูเพียงใด	3.90	0.61
11.	กระบวนการนิเทศแบบนี้สามารถจัดปัญหาในการนิเทศภายในให้ตรงตามสภาพความเป็นจริงเพียงใด	3.86	0.56
12.	กระบวนการนิเทศแบบนี้สามารถเสริมทักษะการนิเทศภายในให้แก่คณะครูในโรงเรียนมากนักน้อยเพียงใด	4.01	0.61
13.	กระบวนการนิเทศแบบนี้ช่วยลดภาระงานนิเทศภายในของผู้บริหารโรงเรียนเพียงใด	4.16	0.60
14.	กระบวนการนิเทศแบบนี้ช่วยให้เกิดการปฏิบัติการนิเทศภายในอย่างต่อเนื่องเพียงใด	3.91	0.60
15.	กระบวนการนิเทศแบบนี้ช่วยให้คณะครูยอมรับ เต็มใจและเป็นส่วนหนึ่งในการปฏิบัติการนิเทศภายในเพียงใด	3.94	0.66

ตารางที่ 6 (ต่อ)

ข้อที่	รายการ	ระดับความคิดเห็น	
		μ	σ
16.	กระบวนการนิเทศแบบนี้ช่วยให้ครูไม่วิตกกังวลในการนิเทศภายในเพียงใด	3.71	0.69
17.	กระบวนการนิเทศแบบนี้กระตุ้นให้ครูมีความกระตือรือร้นในการทำงานเพิ่มขึ้นเพียงใด	4.03	0.66
18.	กระบวนการนิเทศแบบนี้ทำให้คณะครูเกิดความสามัคคีในหมู่คณะมากขึ้นเพียงใด	3.92	0.47
19.	กระบวนการนิเทศภายในแบบนี้สามารถช่วยให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนสูงขึ้นเพียงใด	3.92	0.59
20.	กระบวนการนิเทศภายในแบบนี้ช่วยให้คณะครูในโรงเรียนร่วมมือในการทำงานมากขึ้นเพียงใด	4.06	0.57
รวม		3.98	0.62

จากตารางที่ 6 ความคิดเห็นเกี่ยวกับผลการใช้กระบวนการนิเทศภายในโรงเรียนคณะครูมีส่วนร่วม พบว่า ผู้บริหารโรงเรียนและคณะครูมีความคิดเห็นในระดับมากทุกรายการ โดยเฉพาะผลการใช้ที่มีระดับมากกว่ารายการอื่น ตามลำดับคือ รายการที่ 1, 13, 4, 3, 8, 20 และ 17 ส่วนผลการใช้กระบวนการนิเทศภายในโดยคณะครูมีส่วนร่วมที่มีความคิดเห็นในระดับน้อยกว่ารายการอื่น ตามลำดับคือ รายการที่ 16, 11 และ 9

นอกจากนี้ ผู้วิจัยได้สัมภาษณ์ผู้บริหารโรงเรียนและคณะครูกลุ่มโรงเรียนพินายเกี่ยวกับการกระบวนการนิเทศภายในโดยคณะครูมีส่วนร่วมมาใช้ในโรงเรียนประถมศึกษาชั้น ผลปรากฏว่าผู้บริหารโรงเรียนและคณะครูทุกคนเห็นว่าสามารถนำกระบวนการนิเทศภายในโดยคณะครูมีส่วนร่วมไปใช้ในโรงเรียนประถมศึกษาได้โดยให้เหตุผลว่า ครูมีความรู้ความสามารถช่วยเหลือซึ่งกันและกันได้ในจัดการเรียนการสอน โดยการเปิดโอกาสให้ครูได้มีส่วนร่วมแสดงความคิดเห็นสามารถนำความคิดที่หลากหลายมาใช้ในการแก้ปัญหาที่แท้จริงของโรงเรียน ได้ตรงจุดและตรงกับความต้องการของครู อีกทั้งกระบวนการนิเทศโดยคณะครูมีส่วนร่วมนี้ ทำให้คณะครูเกิดการทำงานอย่างเป็นระบบ สามารถทำให้ครูมีความกระตือรือร้น และตื่นตัวในการปฏิบัติงาน การนิเทศเป็นไปด้วยความเป็นกันเอง ทำให้เกิดการทำงานร่วมกัน ประสานงานเกิดประโยชน์ร่วมกันและทำให้ครูมีความสามัคคีกันยิ่งขึ้น

ส่วนความคิดเห็นในประเด็นการจัดอบรมให้ความรู้เกี่ยวกับการนิเทศภายในและการมี การแต่งตั้งคณะกรรมการนิเทศภายในนั้น จากการสัมภาษณ์ผลปรากฏว่าผู้บริหารโรงเรียนและคณะครูทุกคนเห็นว่า การจัดอบรมให้ความรู้เกี่ยวกับการนิเทศภายใน ทำให้เกิดผลดีต่อการนิเทศภายในเป็นอย่างยิ่ง เพราะทำให้ผู้บริหารโรงเรียนและคณะครู ได้รับความรู้เกี่ยวกับวิธีการนิเทศภายใน และ ได้มีความรู้ในแนวทางการปฏิบัติ เข้าใจขั้นตอนการนิเทศ ทำให้เกิดความร่วมมือในการปฏิบัติการนิเทศภายในมากยิ่งขึ้น ส่วนประเด็นการแต่งตั้งคณะกรรมการนิเทศภายในนั้น ผู้บริหารโรงเรียนและคณะครูส่วนใหญ่เห็นว่า มีความเหมาะสมเพราะเป็นการเปิดโอกาสให้คณะครูมีส่วนร่วมได้แสดงความรู้ ความสามารถ ในการแก้ปัญหาในการจัดการเรียนการสอนร่วมกัน และคณะกรรมการนิเทศภายในนี้เป็นครูที่อยู่ในโรงเรียน เป็นผู้ที่เกี่ยวข้องกับปัญหาทางโรงเรียนอยู่แล้ว ทำให้สามารถแก้ปัญหาได้อย่างถูกต้องตรงตามความต้องการ อีกทั้งการมีคณะกรรมการนิเทศภายในโรงเรียน สามารถปฏิบัติการนิเทศได้อย่างต่อเนื่องสม่ำเสมอ และทราบปัญหาที่เกิดขึ้นตลอดเวลา สามารถแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นได้ทันที แต่มีคณะครูเพียงส่วนน้อยเห็นว่า การแต่งตั้งคณะกรรมการนิเทศภายในโรงเรียนไม่เหมาะสม โดยให้เหตุผลว่า คณะกรรมการนิเทศที่ได้รับการแต่งตั้งบางคน ครูไม่เชื่อถือและไม่ยอมรับ อีกทั้งครูมีหน้าที่รับผิดชอบสอนประจำชั้นเรียน ไม่มีเวลาปฏิบัติหน้าที่นิเทศได้

จากการสัมภาษณ์ในประเด็นการนิเทศภายในรูปแบบนี้ ตรงตามความต้องการของครูหรือไม่ ผลปรากฏว่า ผู้บริหารโรงเรียนและคณะครูทุกคนแสดงความคิดเห็นว่าตรงตามความต้องการ เพราะว่าคณะครูทุกคนได้มีส่วนร่วมในการระดมความคิดเห็นว่าตรงตามความต้องการ และแนวทางปฏิบัติหรือข้อตกลงร่วมกัน ซึ่งการนิเทศภายในโดยคณะครูมีส่วนร่วมนี้ สร้างบรรยากาศให้คณะครูมีความคุ้นเคยเป็นกันเอง และกล้าเสนอปัญหาและความต้องการจึงทำให้คณะครูทุกคนเกิดความพึงพอใจ

ในแง่ของการเปิดโอกาสให้คณะครูมีส่วนร่วมในทุกขั้นตอนของกระบวนการนิเทศภายใน โดยคณะครูมีส่วนร่วมนั้น จากความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียนและคณะครู เห็นว่า เกิดผลดีต่อการนิเทศภายในเป็นอย่างมาก โดยให้เหตุผลว่า การเปิดโอกาสให้คณะครูมีส่วนร่วมทำให้ครูมีการแสดงออก ร่วมพัฒนา และแก้ปัญหในการเรียนการสอนร่วมกันด้วยความจริงใจ คณะครูสามารถช่วยเหลือร่วมมือกันในการปฏิบัติงาน อีกทั้งครูเกิดความกระตือรือร้นในการแก้ปัญหาดตามแนวทางที่โรงเรียนได้ตกลงร่วมกัน ทำให้ลดความขัดแย้งเพราะรู้สึกว่าคุณค่าทุกคนมีความสำคัญเท่าเทียมกันเป็นประชาธิปไตย

ในเรื่องจุดเด่นและจุดด้อยของกระบวนการนิเทศภายในโดยคณะครูมีส่วนร่วม จากความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียนและคณะครู ส่วนใหญ่เห็นว่ามีจุดเด่นมากกว่าจุดด้อย โดยให้เหตุผลว่า กระบวนการนิเทศภายในรูปแบบนี้ มีจุดเด่นที่เปิดโอกาสให้คณะครูมีส่วนร่วมแสดงความคิดเห็นแลกเปลี่ยนซึ่งกันและกัน สามารถเสนอปัญหาและตระหนักในการแก้ปัญหาร่วมกัน ทำให้การแก้ปัญหาตรงตามความต้องการ นอกจากนี้ยังทำให้บรรยากาศในการทำงานดีขึ้น กล่าวคือคณะครูมีความเข้าใจกัน ช่วยเหลือกัน สามัคคีกันมากขึ้น และมีขวัญกำลังใจ มั่นใจในการปฏิบัติงาน จุดเด่นอีกประการหนึ่งคือ ทำให้มีการนิเทศได้อย่างต่อเนื่องสม่ำเสมอ ส่วนจุดด้อยของกระบวนการนิเทศภายในโดยคณะครูมีส่วนร่วมมี คณะครูเพียงส่วนน้อย เห็นว่ามีจุดด้อยในเรื่องการไม่ยอมรับคณะ ผู้ทำหน้าที่นิเทศ อาจทำให้เกิดความขัดแย้งกันได้ และเห็นว่าครูมีภาระหน้าที่ทำการสอนจึงทำให้ไม่มีเวลาเพียงพอในการดำเนินการนิเทศตามปฏิทินปฏิบัติงานได้

ในประเด็นความคิดเห็นเกี่ยวกับการนิเทศรูปแบบนี้ สามารถดำเนินการได้อย่างต่อเนื่องสม่ำเสมอหรือไม่นั้น ผู้บริหารโรงเรียนและคณะครูส่วนใหญ่ เห็นว่า สามารถดำเนินการได้อย่างต่อเนื่องและสม่ำเสมอ เพราะมีคณะกรรมการนิเทศหลายคนและครูทุกคนสามารถทำการนิเทศได้ มีการวางแผนไว้เป็นระบบ มีการกำหนดตารางปฏิทินปฏิบัติงานไว้ชัดเจน อีกทั้งคณะครูสามารถพบปะพูดคุยกันได้ตลอดเวลา แต่มีคณะครูเพียงส่วนน้อยมีความคิดเห็นว่า ยังไม่ต่อเนื่องสม่ำเสมอ โดยให้เหตุผลว่า ครูมีภาระหน้าที่ที่รับผิดชอบมาก ทำให้ไม่มีเวลาปฏิบัติหน้าที่นิเทศได้อย่างต่อเนื่องและสม่ำเสมอ ประกอบกับบางโรงเรียนมีบุคลากรน้อย จึงไม่สามารถปฏิบัติตามการวางแผนไว้ได้

ส่วนกิจกรรมการนิเทศที่เหมาะสมและเป็นประโยชน์ที่สุดของโรงเรียนตามความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียนและคณะครู เห็นว่ากิจกรรมการเยี่ยมนิเทศชั้นเรียน การระดมความคิด การสนทนาทางวิชาการ และการประชุมก่อนเปิดเรียน เป็นกิจกรรมที่เหมาะสมและเป็นประโยชน์มากที่สุด โดยให้เหตุผลว่ากิจกรรมดังกล่าวทำให้เกิดการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นซึ่งกันและกันแก้ปัญหา ร่วมกัน และทำให้ครูมีความกระตือรือร้นในการพัฒนางานมากขึ้น อีกประการหนึ่งพฤติกรรมของครูที่เปลี่ยนแปลงจากการนำกระบวนการนิเทศรูปแบบนี้มาใช้ ผู้บริหารโรงเรียนและคณะครูมีความคิดเห็นว่า ทำให้ครูมีความตระหนักในการปฏิบัติหน้าที่มากขึ้น มีความรับผิดชอบในหน้าที่ดีขึ้น ครูมีความกระตือรือร้นในการพัฒนางานเพิ่มมากขึ้น ตลอดจนทำให้ครูเกิดการยอมรับซึ่งกันและกัน และแก้ปัญหการเรียนการสอนร่วมกันมากขึ้น

จากการปฏิบัติตามกระบวนการนิเทศภายในโดยคณะครูมีส่วนร่วมผู้บริหารโรงเรียนและคณะครู เห็นว่ามีปัญหาอุปสรรค ดังนี้

ปัญหาอุปสรรคในการให้ความรู้เกี่ยวกับการนิเทศภายใน เนื่องจากการอบรมให้ความรู้เพียงหนึ่งวัน ทำให้ยังไม่เข้าใจวิธีการนิเทศที่ชัดเจน และทำให้ไม่มั่นใจในการนำไปปฏิบัติ

ปัญหาอุปสรรคในการแต่งตั้งคณะกรรมการนิเทศ คือผู้ได้รับแต่งตั้งเป็นกรรมการนิเทศ ไม่มีเวลาปฏิบัติการณ์นิเทศ คณะกรรมการนิเทศบางคนขาดความน่าเชื่อถือ ขาดการยอมรับ และผู้นำการนิเทศบางคนขาดความเชื่อมั่นในการปฏิบัติการณ์นิเทศ

ปัญหาอุปสรรคเกี่ยวกับการศึกษาสภาพปัจจุบัน ปัญหาและความต้องการคือ โรงเรียนมีการเก็บข้อมูลยังไม่เป็นระบบ และมีการจัดเก็บไม่ดี ทำให้การวิเคราะห์ข้อมูลบางปัญหาไม่ตรงกับข้อเท็จจริง

ปัญหาอุปสรรคเกี่ยวกับการวางแผนนิเทศภายใน คือ จัดทำโครงการนิเทศภายในหนึ่งภาคเรียน มีระยะสั้นเกินไป ทำให้ปฏิบัติได้ไม่ครบกิจกรรมที่กำหนดไว้ การดำเนินวางแผนบางกิจกรรมไม่รัดกุมและไม่ชัดเจนในการปฏิบัติ

ปัญหาอุปสรรคเกี่ยวกับการสร้างสื่อและเครื่องมือ คือ ขาดงบประมาณสนับสนุนด้านวัสดุในการผลิตสื่อและเครื่องมือ และในการสร้างสื่อเครื่องมือ ยังขาดบุคลากรที่มีความรู้ ความเข้าใจ ทำให้ไม่สอดคล้องกับการแก้ไข้ปัญหา

ปัญหาอุปสรรคเกี่ยวกับการปฏิบัติการนิเทศภายใน คือ คณะครูที่ทำหน้าที่นิเทศมีการถือการสอน มีเวลาน้อยในปฏิบัติตามปฏิทินการนิเทศ และบางครั้งไม่สามารถทำการนิเทศตามกำหนดได้ ทำให้การนิเทศไม่ต่อเนื่อง และสม่ำเสมอ ต้องมีการยืดหยุ่นตารางการนิเทศบ่อยครั้ง ปัญหาอีกประการหนึ่งคือ ครูบางคนไม่ยอมรับผู้นิเทศ และผู้นิเทศบางคนไม่มั่นใจในการปฏิบัติการนิเทศ

ปัญหาอุปสรรคในด้านการประเมินผลและการรายงานผล คือ การรายงานผลผู้นิเทศไม่กล้ารายงานตามความเป็นจริงที่พบเห็นในการนิเทศ เนื่องจากยังมีความเกรงใจกัน ทำให้ได้ข้อมูลในการประเมินไม่ตรงกับความเป็นจริง

นอกจากนี้ผู้บริหารโรงเรียนและคณะครูได้เสนอแนะในการดำเนินการนิเทศ ควรจะมีการดำเนินการในระดับกลุ่มโรงเรียน โดยให้ครูวิชาการกลุ่มทุกโรงเรียนดำเนินการนิเทศร่วมกัน จะทำให้คณะครูแต่ละโรงเรียนสามารถแลกเปลี่ยนความคิดเห็นกันได้กว้างขวางขึ้น

7.4 พฤติกรรมของคณะครูในการปฏิบัติตามกระบวนการนิเทศภายในโดยคณะครู
มีส่วนร่วม

ตารางที่ 7 พฤติกรรมในการปฏิบัติตามกระบวนการนิเทศภายในโดยคณะครูมีส่วนร่วมของ
คณะครูกลุ่มโรงเรียนพินาย ดังนี้

ข้อที่	พฤติกรรม	ปฏิบัติ	ไม่ปฏิบัติ
		N = 77	
1.	เข้าร่วมกิจกรรมตลอดเวลา	77	0
2.	เสนอแนะแนวคิดที่เป็นประโยชน์ต่อการปฏิบัติการ นิเทศภายใน	50	27
3.	ให้ความร่วมมือในการดำเนินกิจกรรมให้บรรลุ เป้าหมาย	69	8
4.	กระตือรือร้นที่จะปฏิบัติงานตามที่ได้รับมอบหมาย	59	18
5.	ยอมรับบทบาทของผู้นิเทศภายในด้วยความเต็มใจ	73	4
6.	ปฏิบัติงานตามกำหนดหน้าที่ด้วยใจรักและสนุกกับ การทำงาน	58	19
7.	อยู่ร่วมกิจกรรมตลอดจนสิ้นสุดกิจกรรมแต่ละครั้ง	68	9
8.	ประเมินผลการดำเนินกิจกรรมที่ตนมีส่วนร่วม	48	29
9.	จัดทำผลงานเพื่อพัฒนาการเรียนการสอน (สื่อ, แบบฝึก, แบบวัดประเมินผล)	43	34
10.	มีความสัมพันธ์กับคณะครูและยอมรับซึ่งกันและกัน	70	7

จากตารางที่ 7 พฤติกรรมของผู้บริหารโรงเรียนและคณะครูในการปฏิบัติตามกระบวนการนิเทศภายในโดยคณะครูมีส่วนร่วม พบว่าพฤติกรรมที่ปฏิบัติจำนวนมากคือ พฤติกรรมเข้าร่วมกิจกรรมตลอดเวลา การยอมรับบทบาทของผู้นิเทศภายในด้วยความเต็มใจ การมีความสัมพันธ์กับคณะครูและยอมรับซึ่งกันและกัน และการให้ความร่วมมือในการดำเนินกิจกรรมให้บรรลุเป้าหมาย

ส่วนพฤติกรรมที่ผู้บริหารโรงเรียนและคณะครู ไม่ปฏิบัติจากมากไปหาน้อย คือ พฤติกรรมการจัดทำผลงานเพื่อพัฒนาการเรียนการสอน การประเมินผลการดำเนินกิจกรรมที่ตนเองมีส่วนร่วม และการเสนอแนะแนวคิดที่เป็นประโยชน์ต่อการปฏิบัติการนิเทศภายใน

จากการประเมินผลและการรายงานผลการใช้กระบวนการนิเทศภายในโดยคณะครูมีส่วนร่วมในกลุ่มโรงเรียนพินาย สำนักงานการประถมศึกษาอำเภอปรางค์กู่ จังหวัดศรีสะเกษ สรุปผลการวิจัยดังต่อไปนี้

กลุ่มโรงเรียนพินาย มีบุคลากรทั้งหมดจำนวน 77 คน จากข้อมูลสถานภาพของคณะครูกลุ่มโรงเรียนพินาย มีครูหญิงมากกว่าครูชาย มีอายุโดยเฉลี่ย 40 ปี อายุราชการโดยเฉลี่ย 17 ปี และมีวุฒิทางการศึกษาส่วนใหญ่ระดับปริญญาตรี และได้ผลสรุปจากการวิจัยตามขั้นตอนของกระบวนการนิเทศภายในดังต่อไปนี้

การเปรียบเทียบผลก่อนและหลังการปฏิบัติการนิเทศภายในโดยคณะครูมีส่วนร่วมเกี่ยวกับการปฏิบัติตามกระบวนการนิเทศภายในพบว่า โรงเรียนในกลุ่มพินายมีการปฏิบัติในระดับปานกลาง ส่วนในเรื่องที่มีการปฏิบัติน้อยคือ การใช้เครื่องมือในการปฏิบัติการนิเทศและการประเมินผล การเปิดโอกาสให้คณะครูมีส่วนร่วมในการนิเทศ และการทำข้อมูลสารสนเทศมาวิเคราะห์สภาพปัจจุบันปัญหาและความต้องการ เมื่อคณะครูในกลุ่มโรงเรียนพินาย นำกระบวนการนิเทศภายในโดยคณะครูมีส่วนร่วมไปใช้แล้วพบว่า ได้มีการปฏิบัติตามกระบวนการนิเทศในระดับมากขึ้นตอน โดยเฉพาะการปฏิบัติในเรื่องการให้คณะครูมีส่วนร่วมในการศึกษาสภาพปัจจุบันปัญหาและความต้องการ โรงเรียนมีการกำหนดเป้าหมายในการวางแผนปฏิบัติการนิเทศไว้ชัดเจน ตลอดทั้งได้ให้โอกาสคณะครูแสดงความคิดเห็นปรับปรุงแผนปฏิบัติการนิเทศให้สอดคล้องกับความต้องการของคณะครูด้วย

มีการจัดประชุมระดมความคิด และเปิดโอกาสให้คณะครูมีส่วนร่วมในการปฏิบัติกิจกรรมการนิเทศ ภายใต้งานมากขึ้น และพบว่ายังมีการปฏิบัติที่น้อยกว่าเรื่องอื่น คือ การจัดทำสื่อและเครื่องมือ การให้ คณะครูมีส่วนร่วมในการจัดทำสื่อเครื่องมือ และการนำสื่อและ เครื่องไปใช้ในการนิเทศ

ในประเด็นความคิดเห็นเกี่ยวกับการปฏิบัติตามขั้นตอนของกระบวนการนิเทศภายใน เติม คณะครูในกลุ่มโรงเรียนพินายเห็นว่า มีการปฏิบัติจำนวน 56 คน คิดเป็นร้อยละ 72 เมื่อมีการนำ กระบวนการนิเทศภายในโดยคณะครูมีส่วนร่วมมาใช้แล้ว คณะครูจำนวน 76 คน คิดเป็นร้อยละ 98 เห็นว่า มีการปฏิบัติเพิ่มมากขึ้นทุกขั้นตอน โดยมีการปฏิบัติมากที่สุดในเรื่องการให้ความรู้เกี่ยวกับ การนิเทศ การแต่งตั้งคณะกรรมการนิเทศภายในโรงเรียน การจัดทำแผนงานโครงการนิเทศ ภายใต้งานโรงเรียน การจัดประชุมชี้แจงขั้นตอนและแนวปฏิบัติการนิเทศภายใน ตลอดจนมีการเปิด โอกาสให้คณะครูมีส่วนร่วมในการวางแผน มีการจัดประชุมระดมความคิดเพื่อวิเคราะห์สภาพ ปัจจุบันปัญหาและความต้องการ มีการจัดทำปฏิทินปฏิบัติการนิเทศไว้อย่างชัดเจน และมีการเปิด โอกาสให้คณะครูร่วมแสดงความคิดเห็นในการปรับปรุง แก้ไขปัญหาอุปสรรคในการปฏิบัติงานการ นิเทศ